

Psykoterapi inom LOV Örebro län

Årsrapport 2021

Psykoterapi inom LOV Örebro län
Årsrapport 2021

Hälsovalsenheten

2022-01-26

Innehåll

1.	Introduktion	4
2.	Bedömningsprocessen.....	4
3.	Regler och rutiner.....	5
4.	Produktion	5
6.	Valsituationen.....	9
7.	Tillgänglighet	10
8.	Aktiviteter under 2021	11
8.1	Internt arbete.....	11
8.2	Arbete riktat till utförare.....	13
8.3	Bedömarteamet	14
8.4	Patientsäkerhet.....	14
9.	Resultat och ekonomi.....	15

1. Introduktion

Under 2014 beslutades att individuell psykoterapibehandling, under vissa förutsättningar, skulle omfattas av LOV (Lagen om valfrihetssystem). Beslutet innebär att en specificerad målgrupp inom den psykiatriska specialistvården ges möjlighet att fritt välja mellan regionsanställda och privata psykoterapeuter som efter godkännande erhållit kontrakt att bedriva psykoterapi inom ramen för LOV Örebro län. Alla vårdgivare som uppfyller ställda kriterier i *Förfrågningsunderlag med förutsättningar för att bedriva psykoterapi inom Region Örebro län* har rätt att bedriva psykoterapi i länet med ersättning från regionen.

Tidigare har motsvarande verksamhet reglerats genom LOU (lagen om offentlig upphandling), i Psykiatrins regi. Det första året med helårseffekt i det nya systemet var 2015.

Inkomna ansökningar om godkännande att bedriva psykoterapi inom LOV Örebro län bereds av en grupp bestående av jurist, ekonom, utredare och samordnare för LOV psykoterapi inför politiskt beslut.

2. Bedömningsprocessen

För att få tillgång till psykoterapi inom LOV måste en patient först aktualiseras i psykiatrin där en första bedömning görs om patienten är i behov av specialistvård. Därefter bedöms vilken typ av insats som är nödvändig. Om det visar sig att enbart individuell psykoterapi är den nödvändiga insatsen, finns möjlighet att remittera vederbörande patient till det centrala bedömarteamet som tar beslut om eventuell psykoterapi inom LOV.

Bedömarteamet finns för att säkra kvalitet och rättssäkerhet i patientprocessen. Detta team tar beslut om erbjudandet till patienterna utifrån om remisskriterierna för LOV psykoterapi är uppfyllda. Patienten meddelas beslutet och därefter inträder själva valfriheten d.v.s. att patienten ska välja utförare.

På Regionens webb finns information om verksamheten och de anslutna utförarna och på 1177 Vårdguiden finns information om problematiken/diagnosen och lämplig behandling. Varje patient som får ett beslut om LOV erhåller dessutom mer specifik information, bl.a. var man vänder sig om man behöver hjälp med valet av behandlare. När patienten

har gjort valet skickas remiss till utföraren, som planerar start och genomförande av behandlingen.

Vid årsskiftet 2021/2022 fanns det 32 utförare anslutna till LOV-systemet i Örebro län. Sex offentliganställda och 27 privata utförare. En privat leverantör har nio underleverantörer. Fyra utförare har anslutit sig under året och en har fått avsluta sin verksamhet under 2021.

3. Regler och rutiner

Med anledning av Covid-19 pandemin och för att minska smittspridning och underlätta för vårdkontakter inom LOV psykoterapi så permanentades det tillfälliga beslutet att tillåta digitala återbesök. Det regelverk med villkor och rutiner som togs fram under 2020 sågs över i samband med beslutet.

Inga ytterligare förändringar i reglerna för LOV-psykoterapi gjordes under 2021. Max antal timmar för LOV-psykoterapi är fortsatt 40 stycken. Bedömarteamet har dock möjlighet att godkänna upp till 50 timmar om särskilda skäl föreligger.

Ersättningen för taxan för 2021 var 970 kr för psykoterapi 45 min och 1455 för kr för 90 min. Det är samma ersättning både för fysiska och digitala återbesök.

4. Produktion

Tabell 1. Fördelning av inkommande remisser, avvisanden, val av terapeut samt byten

	2020	2021	Förändring
Inkommande remisser	321	309	-12
totalt			
Ej godkända/avvisade	23	28	5
Valt terapeut, bekräftat	204	207	3
Byte, tackat nej etc.	11	29	18

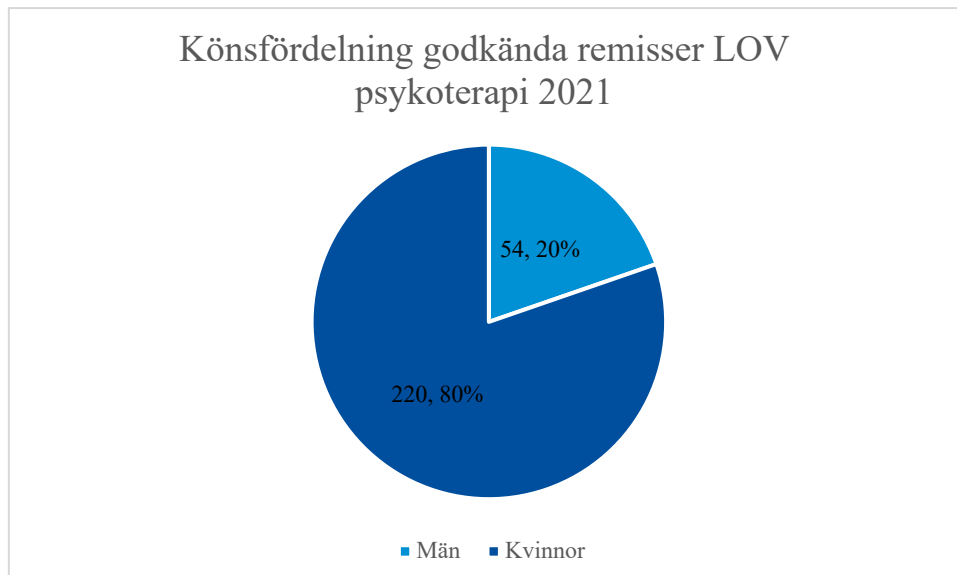
Tabell 1 visar att 309 remisser skickats till LOV-psykoterapi under året, vilket är en minskning med 4 procent jämfört med 2020. Remisserna avsåg 287 patienter.

281 remisser (93 procent) från psykiatrin godkändes direkt av bedömarteamet. Majoriteten av de avvisade remisserna godkändes efter komplettering. Sex remisser avvisades på grund av att de skickats från andra enheter utanför psykiatrin. Andelen godkända remisser har legat stabilt de senaste åren. Rutinen för internremiss har reviderades under året för att säkerställa att tillräcklig och adekvat information framkommer i remissen.

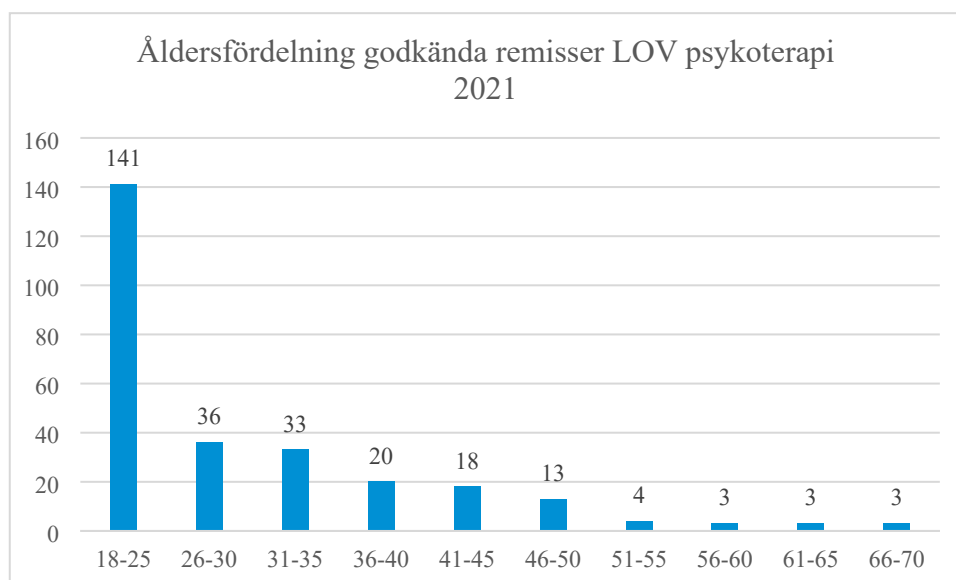
Under året har nya arbetssätt för intern uppföljning av LOV psykoterapi tagits fram. Bland annat har fördjupade analyser av vårdprocessen och av remisserna gjorts i syfte att få mer kunskap om patientgruppen, ledtider och förbättringsområden, men även för att identifiera de delar som fungerar väl.

Av uppföljningen framkommer bland annat en tydlig bild vad gäller patientgruppens fördelning avseende kön och ålder. Av de 274 remisser som godkändes under året var fördelningen 80% kvinnor och 20% män. 52% av alla som beviljades LOV psykoterapi tillhör kategorin unga vuxna, 18-24 år. Räknar man med åldersgruppen t.o.m. 30 år så utgör de grupperna sammanlagt nästan två tredjedelar av alla patienter.

Figur 1. Könsfördelning av godkända remisser 2021

Figur 2. Åldersfördelning godkända remisser 2021

Vi kan se att det finns stora skillnader mellan könen och förskjutningar avseende ålder. Det behöver inte betyda att vården är ojämlik eller orättvis, men vi bedömer att det behöver analyseras vidare i en mer omfattande utredning och återkopplas till remittenterna vid dialogträffar.

207 av de patienter som beviljades LOV psykoterapi under 2021 har valt behandlare och startat sin behandling. Det motsvarar 76%, vilket är en ökning jämfört med föregående år då 71% hade valt terapeut och fått en remissbekräftelse.

De patienter som inte valt terapeut trots påminnelser och förlängning har avslutats i större utsträckning än tidigare. Detta för att minska ledtider och säkerställa en mer patientsäker hantering.

Av de patienter som beviljades LOV psykoterapi under 2021 har 20 st genomfört och avslutat sin behandling under året. Dock finns det skäl att tro att fler patienter har avslutat sin terapi i enlighet med planering, men slutrapporten har inte inkommit. Ytterligare 191 patienter avslutades under året där terapin inletts under tidigare år. Med avslut innebär att terapeuten har skickat in en slutrapport och remissen avslutats.

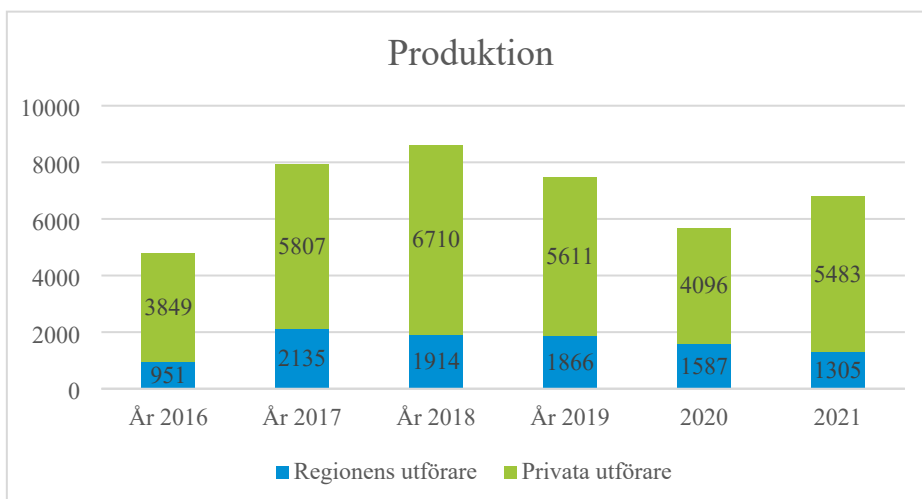
Tabell 2. Fördelning av avslut av LOV psykoterapi

Terapiststart (år)	Avslut 2021 (antal)
2018	22
2019	71
2020	98
2021	20

Då det saknas en koppling till faktureringsystemet har inte administratörerna inom LOV kännedom om hur många besök som patienterna haft och hur många som återstår. För att hitta en bättre kommunikation och säkra uppföljningen har samarbete inletts med administratör på Hälsovalsenheten. Denne har tillgång till gemensam dokumentation och tar fram relevanta uppgifter. Fortsatt utvecklingsarbete kommer att ske för att säkerställa att behandlingsplaner och slutrapporter kommer in i rätt tid.

Produktion

Antal besök totalt	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Summa:	4800	7942	8624	7467	5683	6787

Figur 2. Antal besök per år hos privata utförare respektive Regionens egna utförare

Även under det här året har pandemin bidragit till att flera patienter valt att invänta nya rekommendationer, möjlighet till digitala återbesök eller avvaktat terapin helt eller delvis. Vissa utförare har fått ställa om sin verksamhet utifrån rådande omständigheter. Dock har vi sett att antalet besök ökat med ca 20 procent jämfört med föregående år och är i nivå med 2019. Ökningen kan sannolikt och delvis förklaras med att en större andel digital återbesök samt annan anpassning till pandemin.

Patienter och utförare har även under 2021 fått avboka vid minsta tecken på symtom utan krav på uteblivandeavgift etc. Detta kan ha påverkat att en del patienter haft terapi under en längre period än förväntat och därmed inte heller kunnat avslutas i förväntad takt.

5. Ledtider

Orsaken till ledtider kan vara att patienterna har svårt att välja behandlare utifrån svårigheter att bilda sig en uppfattning om vad man bör välja i sin unika situation. Det kan även vara svårigheter att hitta en behandlare som har möjlighet att ta emot. Det har hänt att patienter inte uppfattat att de måste göra ett aktivt val. Ett internarbete har slutförts så att regionens terapeuter kan väljas direkt via 1177 av patient i syfte att förenkla valsituationen för patienten.

Bedömarteamet och samordnaren försöker att i hög grad vara tillgängliga för patienter som är i behov av hjälp eller information. Hänvisning har flera fall skett tillbaka till remittenten när patienterna är i behov av annat stöd och hjälp. För att minska ledtiderna och säkerställa att remisserna, och därmed viktig information om patienterna inte blir inaktuell, har nya arbetssätt tagits fram för införande under 2022.

6. Valsituationen

En av systemets hörnpelare är att patienten får välja utförare bland dem som är anslutna till systemet. Viss kritik har tidigare framförts mot LOV-systemet och patienter har beskrivit svårigheter just med att välja behandlare. Till följd av detta har många förbättringar gjorts som syftar till att hjälpa patienterna att göra ett informerat val av LOV-terapeut. Information om varje utförare finns på Regionens webb samt i en broschyr som skickas till patienterna.

Bedömarteamet är behjälpliga vid frågor om val av terapiinriktning, terapeuter samt det praktiska kring valet.

Under 2018 förenklades listan över terapeuter genom att slå ihop listan över privata och offentliga utförare så att alla utförare finns samlade i bokstavsordning. Listan har också fått en ny tydligare layout. Flera blanketter har uppdaterats och förtydligats. Informationsbrevet har uppdaterats med tydligare information och tydligare kontaktuppgifter. Uppgifterna om terapeuternas möjlighet att ta emot nya patienter uppdateras kontinuerligt istället för varannan månad.

7. Tillgänglighet

Det är fortfarande så att antalet inkommande remisser överstiger antalet avslutade patienter om man endast ser till innevarande år. Det finns en naturlig eftersläpning i och med ledtiderna då patienten ska göra sitt val och komma igång och också genomföra terapin.

Dock har det kommit in få synpunkter eller klagomål på just väntetider. De synpunkter som inkommit snarare handlar om svårigheter att välja eller förstå olika terapiformer.

Via vårdguidens e-tjänster 1177 kan patienter få information om olika typer av psykoterapi mer generellt, utöver den presentation som utförarna själva har i sin respektive beskrivning.

En stor del av den väntetid som finns består av patientvald väntan då patienterna önskat förlängd tid att få göra sina val. Förklaringar till detta kan vara att patienterna har svårt att få en kontakt eller har svårt att ta en kontakt. Ett allt större antal patienter kontaktar administratör och bedömarteamet inom LOV för att få hjälp då man har svårt att ta kontakt.

Under året har antalet valbara terapeuter och deras möjlighet att ta emot nya patienter varierat. Det bör beaktas att antalet terapeuter inte innebär motsvarar heltidstjänster samt att terapeuterna själva avgör i vilken omfattning de kan ta emot nya patienter.

Av de valbara terapeuter som finns anslutna idag, uppger drygt hälften att de kan ta emot nya patienter i nuläget.

Utförarnas möjlighet att ta emot patienter uppdateras numera kontinuerligt istället för 6 ggr/år.

8. Aktiviteter under 2021

8.1 Internt arbete

Den rådande pandemin har inneburit att en hel del utvecklingsåtgärder tyvärr fortsatt har fått omprioriterats eller skjutits på framtiden.

Ett årshjul har tagits fram för att beskriva planeringen och fördelningen av aktiviteter för LOV psykoterapi under året. Planeringen för samverkansmöten och platsbesök har kommunicerats med terapeuterna.

Arbetet med den fördjupade uppföljningen som inleddes under 2020 fortsatte under första halvan av 2021 och krävde ett omfattande arbete. Slutrapporten av uppföljningen med tillhörande journalgranskning redovisades för berörd terapeut och i regionstyrelsen. Rapporten resulterade i en rad beslut, bl.a. hävdades avtalet och terapeuten anmäldes till Inspektionen för vård och omsorg. Det upprättades en handlingsplan för de berörda patienterna för att säkerställa avslut och val av ny terapeut. Remittenter informerades om rapporten och gavs möjlighet att inkomma med synpunkter och frågor.

Under hösten 2020 påkallades behovet av en genomlysning av organiseringen av LOV psykoterapi inom psykiatrin. Genomlysningen har genomförts av medarbetare på psykiatrins ledningsstöd med stöd av berörda inom LOV psykoterapi. Genomlysningen har lett fram till ett antal åtgärder som kommer att vidtas under 2021. Bland annat genomfördes två workshops under första kvartalet 2021 i syfte att lämna förslag på en hållbar organisering av LOV psykoterapi inom psykiatrin samt förbättrat arbetssätt med fokus på tillgänglighet och kvalitet. Resultatet av dessa workshops och genomlysningen sammanfattades i en rapport och ett antal förslag till beslut. Förslagen togs upp i Område psykiatri ledningsgrupp och samverkansgrupp och resulterade i en rad förändringar gällande organisering och ansvar. Fr.o.m. 2022 har Specialistpsykiatrin det övergripande ansvaret att bemanna de tjänster som är kopplade till LOV psykoterapi från psykiatrins sida. Tjänstegraderna är justerade efter dialog och överenskommelse mellan Hälsovalsenheten och Område psykiatri. LOV psykoterapi har skapats som en vårdenhet med möjlighet till att ansluta sig till Stöd och behandling via 1177

samt för att kunna ge bättre förutsättningar för uppföljning inom samtliga delar. Ett förslag på ny överenskommelse mellan Hälsovalsenheten och Område psykiatri har tagits fram där uppdragsbeskrivningar för de olika rollerna har integrerats.

För att mäta kvalitet och kundnöjdhet hos patienterna har en modell för uppföljning via Stöd och behandling tagits fram och startas upp i början av 2022. En modell för uppföljning med relevanta skattningsskalor har tagits fram och anpassats för att passa både de privata och regionanställda terapeuterna.

Ett urval av patienter som avslutat LOV psykoterapi under 2021 har fått ett brev med erbjudande om att delta i en kortare telefonintervju i syfte att inhämta synpunkter. Intervjuer kommer att erbjudas och genomföras under våren 2022.

Införande av en mer systematisk utvärdering av terapin utifrån en klinisk bedömning behöver dock ske i dialog med utförarna och kan med fördel integreras i den slutrapport som terapeuten ska upprätta efter avslutad terapi. Detta lyftes vid samverkansmötet med terapeuterna som hölls i början av december.

Ett arbete har sedan tidigare gjorts för att valbara terapeuter skulle kunna väljas direkt på 1177 av patienten. Detta har förenklat både för patienten samt administrativt då mindre dokument behöver hanteras i samband med val av terapeut. Det är möjligt för patienter att välja regionanställda terapeuter via vårdguidens e-tjänster 1177. Frågan om utöka tjänsten till att omfatta även de privata terapeuterna har utretts och där har man konstaterat att den metoden tyvärr inte är möjlig.

Remisshantering sker till stora delar elektroniskt via RoS som infördes för LOV psykoterapi. Det bör poängteras att de privat anslutna terapeuterna inte kan ta emot eller skicka elektroniska remisser via RoS, vilket innebär att remisshantering inom LOV psykoterapi endast delvis kan ske elektroniskt. Det saknas därmed ett enhetligt och tillförlitligt sätt att kunna mäta och följa upp led- och väntetider i de olika delarna av processen. Samordnare för LOV psykoterapi har tillsammans med sekreterare träffat verksamhetscontroller för att definiera och registrera de mätpunkter som är möjliga. Detta har lett till vissa förändringar i arbetssätt och rutiner.

Samordnare har haft dialogmöten med allmänpsykiatriska öppenvården i syfte att skapa samsyn och förbättra remisshanteringen. Med anledning av pandemin gick det inte att genomföra planerat samverkansmöte för alla remittenter, dock har dialog skett i mindre skala, via telefon. Fokus i samarbetet med psykiatrin är information om LOV psykoterapi, dialog kring målgruppen, insatsen och behovet av att stötta patienterna i deras val av terapeut.

I förfrågningsunderlaget för 2022 så beslutades om en del förändringar. Psykoterapiperioden tidsbegränsades till tio månader från terapistart. Vid beslut om ytterligare 10 behandlingstillfällen kan terapiperioden förlängas med ytterligare tre månader per förlängning. Maximal tidsperiod från terapistart till slutrapport vid 40 behandlingstillfällen är 16 månader.

Ansökningsblanketten förändrades där leverantören ska förtydliga hur den kommer att arbeta med patientsäkerhet och systematiskt kvalitetsarbete. Leverantören ska beskriva hur verksamheten ska arbeta med dokumentation och avvikelser.

I förfrågningsunderlaget förtydligas också att uteslutning av en Leverantör kan ske; om Region Örebro län bedömer att verksamheten inte kommer att bedrivas med rätt kvalitet, om Region Örebro län eller annan myndighet har genomfört en utredning om allvarliga brister i verksamheten eller om Leverantören till följd av brister fått sitt avtal uppsagt i förtid.

Om Leverantören inte utför sitt åtagande enligt avtalet kan region Örebro län ta ut ett vite och i vissa fall hålla inne ersättningen tills bristen är åtgärdad.

8.2 Arbete riktat till utförare

Under året har Hälsovalsenheten kunnat genomföra ett samverkansmöte med LOV psykoterapeuterna. Inför mötet gavs alla terapeuter möjlighet att svara på en enkätundersökning, lämna synpunkter och frågor. Resultatet av enkäten presenterades och diskuterades på samverkansmötet.

Samtliga anslutna terapeuter fick ta del av det material som visades och diskuterades under mötet. De som inte deltog har fått information och möjligheten att ställa frågor direkt till Hälsovalsenheten och samordnare. Hälsovalsenheten har fått genomgående positiv återkoppling om mötet.

Övrig kommunikation har med anledning av pandemin fått ske via e-post, telefon och digitala möten. Vi har i största möjliga mån försökt vara tillgängliga och tillmötesgå önskemål om både digitala och fysiska möten med utförarna.

8.3 Bedömarteamet

Bedömarteamet utgörs av en psykiater och en psykolog och har också sekreterare till sitt förfogande. Teamet har regelbundna avstämningar för bedömning av nyinkomna remisser. Större delen av arbetet i teamet utförs av psykologen och sekreterare. Teamet har därutöver telefonkontakter och mejlkontakter med remittenter, utförare och patienter i en ökande omfattning.

Sedan april 2020 har 65 procent (av heltid) administrativ tjänst kunnat bemannas, som det finns ekonomiskt utrymme för. Tidigare har endast 50 procent varit bemannad av en person vilket medfört en ansträngd och sårbar arbetssituation. I kombination med ökad administration och ökat remissinflöde har en del utvecklingsarbeten och administration fått stå tillbaka.

Antalet inkommande remisser ligger på samma höga nivå som 2020, vilket har inneburit en ökning med nästan 25 procent jämfört med tidigare år. Utifrån de samtal som förts med remittenter finns inga tecken på att behovet av LOV psykoterapi kommer att mattas av, snarare finns det indikationer på att en del remisser inte skickats med anledning av förändrade arbetsätt relaterade till pandemin.

Medarbetarna i bedömarteamet har framfört att arbetsbelastningen har varit fortsatt ansträngd under året. Dels utifrån antalet inkommande remisser samt att antalet kontakter med både remittenter och patienter har ökat markant. De förändrade rutinerna gällande krav på skanning av journaler och införande av elektroniska remisser via RoS har haft en fortsatt påverkan på den administrativa arbetsmängden.

8.4 Patientsäkerhet

Med anledning av den fördjupade granskningen som inleddes 2020 och slutfördes 2021, genomfördes ett antal åtgärder kopplade till patientsäkerhet. Den mest genomgripande åtgärden var att ett avtal hävdes

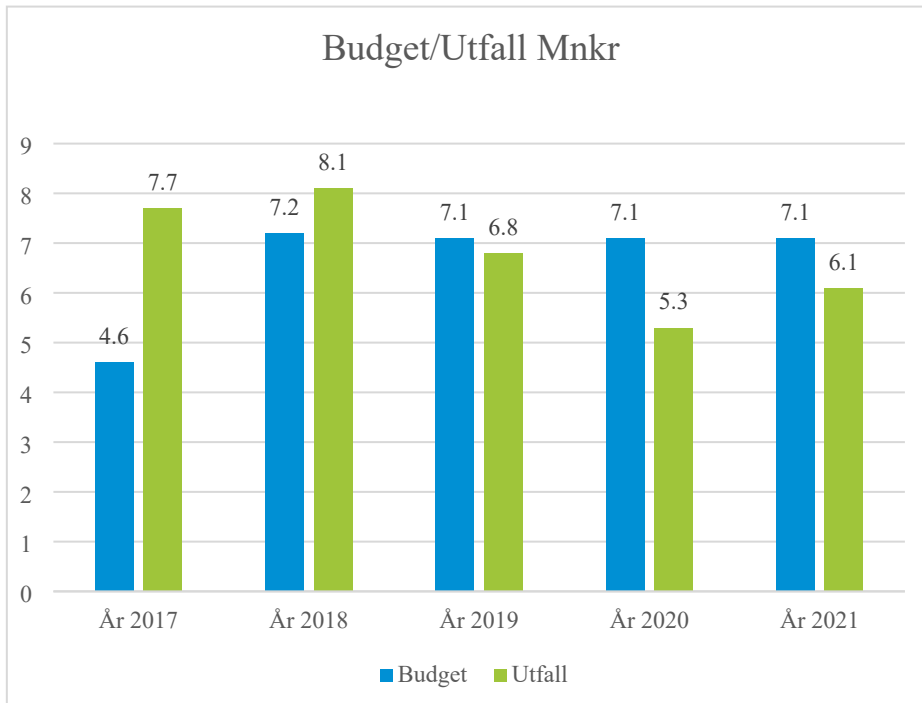
och en anmälan om brister i yrkesutövningen skickades till Inspektionen för vård och omsorg, då patientsäkerhetsrisker hade upptäckts inom flera områden. Som en del i det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet för LOV psykoterapi gjordes flera justeringar i förfrågningsunderlaget inför 2022 just utifrån de risker och brister som hade identifierats i granskningen.

Under året har en avvikelse rapporterats från LOV psykoterapi och avsåg bristande följsamhet till gällande rutiner. Händelsen utreddes som ett utredningsärende i dialog med berörda enheter. Uppföljning av tidigare inrapporterad avvikelse gällande brister i remisshantering har skett vid samverkansmöte och samt efterföljande uppföljningssamtal.

Det har inkommit fyra klagomål via synpunkts- och klagomålshantering eller direkt till medarbetare kopplade till LOV psykoterapi. Klagomålen har hanterats enligt regionens riktlinjer och i två fall har klagomålet vidarebefordrats till berörd terapeut för svar och därefter har uppföljning skett med Hälsovalsenheten och som återkopplat till patient.

9. Resultat och ekonomi

Budgeten för Vårdval Psykoterapi uppgick till 7,1 miljoner kr för 2021. Utfallet blev 6,1 miljoner kr vilket är en ökning av kostnaderna med 15 procent jämfört med utfallet för 2020. Utfallet för egenregin blev 0,9 mnkr och 5,2 mnkr för privata vårdgivarna.

Figur 3. Budget och utfall per år i Mkr.